

**Zienswijze Koninklijke PostNL B.V.
op consultatie
Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen**

1. INLEIDING

- 1.1 Op 5 november 2013 is door het Ministerie van Veiligheid en Justitie (hierna: "het Ministerie") het concept Wetsvoorstel Herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen (hierna: "het Wetsvoorstel"), bekend gemaakt.¹ De consultatietermijn sluit op 31 januari 2014. PostNL dient bij deze tijdig haar reactie op het Wetsvoorstel in.
- 1.2 PostNL is als aangewezen verlener van de Universele Postdienst wettelijk belast met de uitvoering van het uitreiken van het gerechtelijk schrijven.
- 1.3 PostNL hecht eraan haar zienswijze te geven op in het bijzonder de volgende onderdelen van het Wetsvoorstel die betrekking hebben op het uitvoeren van het gerechtelijk schrijven:

ARTIKEL XV

Artikel 16, derde lid, onder c, van de Postwet 2009 komt te luiden:

c. de uitreiking van de gerechtelijke mededeling, bedoeld in de artikelen 36b, tweede lid, en 36d, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering.

Artikel 36b (585 Sv) – betekening, toezending, mondelinge mededeling

1. De kennisgeving van gerechtelijke mededelingen aan natuurlijke personen, als voorzien in dit wetboek en het Wetboek van Strafrecht, geschiedt door:

- a. betekening;*
- b. toezending;*
- c. mondelinge mededeling.*

2. Betekening van een gerechtelijke mededeling geschiedt door middel van uitreiking of elektronische overdracht, op de bij de wet voorziene wijze. Indien betekening door elektronische overdracht niet of niet binnen een redelijke termijn mogelijk is, geschiedt betekening door uitreiking.

3. Toezending geschiedt door aflevering van een gewone of aangetekende brief door een postvervoerbedrijf dan wel door

¹ Conceptwetsvoorstel tot Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met een herziening van de wettelijke regeling van de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen (Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen):

<http://www.internetconsultatie.nl/herzieningtenuitvoerlegging>

elektronische overdracht, op een bij of krachtens algemene maatregel van bestuur bepaalde wijze.

4. Een mondelinge mededeling wordt zo spoedig mogelijk in een proces-verbaal of op andere wijze schriftelijk vastgelegd.

Artikel 36c (586 Sv) – betekening alleen als de wet dit voorschrijft

1. De kennisgeving van gerechtelijke mededelingen behoeft alleen door betekening te geschieden in de bij de wet bepaalde gevallen. Dagvaardingen en aanzeggingen die aan het openbaar ministerie of de procureur-generaal bij de Hoge Raad zijn opgedragen, worden steeds betekend, tenzij de wet anders bepaalt.

2. De kennisgeving van gerechtelijke mededelingen geschiedt in andere gevallen door toezending van een gerechtelijke mededeling, tenzij de wet bepaalt dat de kennisgeving mondeling wordt gedaan.

Artikel 36d (587 Sv) – uitvoering betekening

1. De uitreiking van de gerechtelijke mededeling, bedoeld in artikel 36b, tweede lid, geschiedt door een postvervoerbedrijf als bedoeld in de Postwet 2009 dan wel door een hiertoe bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen dienst of andere instelling van vervoer. [onderstreping toegevoegd]

2. De elektronische overdracht van een gerechtelijke mededeling, bedoeld in artikel 36b, tweede lid, geschiedt met behulp van een hiertoe bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen elektronische voorziening.

3. Het openbaar ministerie kan indien dit wenselijk is de uitreiking opdragen aan een ambtenaar van politie, aangesteld voor de uitvoering van de politietaak, dan wel aan een andere ambtenaar of functionaris, voor zover die ambtenaar of functionaris daartoe bij ministeriële regeling is aangewezen

- 1.4 In het concept voor de memorie van toelichting bij het Wetsvoorstel is opgenomen dat de voorzicne wijziging mede is bedoeld om het uitreiken van het gerechtelijk schrijven te laten plaatsvinden door niet meer alleen de UPD-verlener maar ook door andere postvervoerbedrijven of gespecialiseerde koeriersdiensten maar ook overheidsdiensten zoals de Dienst Vervoer & Ondersteuning van het Ministerie. De Memorie van Toelichting op dit punt luidt als volgt:

"Artikel 36d (587 Sv)

Dit betreft het huidige artikel 587 Sv. Ten opzichte van het huidige artikel wordt in het eerste lid gewijzigd dat gerechtelijke stukken die moeten worden betekend niet meer uitsluitend kunnen worden uitgereikt door de post, maar door alle postvervoerbedrijven, zoals bedoeld in de Postwet 2009, en door andere door de minister bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen diensten. Hierbij kan worden gedacht aan (gespecialiseerde) koeriersdiensten,

maar ook aan overheidsdiensten zoals de Dienst Vervoer & Ondersteuning van het Ministerie van Veiligheid en Justitie (DV&O). De elektronische betekening zal namens het openbaar ministerie worden verzorgd door het CJIB, in zijn rol van AICE.² (...)"

- 1.5 Volgens het Wetsvoorstel zal derhalve iedere postvervoerder of andere instelling van vervoer die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur hiertoe is aangewezen, het gerechtelijk schrijven kunnen uitreiken.
- 1.6 Parallel aan de onderhavige wetwijziging wordt tevens een wijziging van de Postwet 2009 voorbereid, waarin de bezorging van het gerechtelijk schrijven uit de universele postdienst wordt geschrapt.³
- 1.7 Daaruit blijkt dat het de intentie is om naast het Wetboek van Strafvordering tevens de Postwet 2009 te wijzigen door de uitreiking van het gerechtelijk schrijven niet langer op te dragen aan de verlener van de Universele Postdienst. De achtergrond is dat het voornemen bestaat om de uitreiking van het gerechtelijk schrijven voortaan zelf te verrichten met een interne koeriersdienst. Zie de memorie van toelichting bij het ontwerp-wetsvoorstel tot wijziging van de Postwet 2009:

*Artikel I, onderdeel C - artikel 16, derde en zesde tot en met achtste lid
Onderdeel C ziet als eerste op het schrappen van onderdeel c in artikel 16, derde lid (Artikel I, onderdeel C, onder a). Hiermee is de uitreiking van het gerechtelijk schrijven, bedoeld in de artikelen 585, tweede lid, en 587, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, niet langer onderdeel van de universele postdienst. Deze wijziging wordt voorgesteld in verband met het voornemen van het kabinet om deze diensten in de nabije toekomst zelf te verrichten met een interne koeriersdienst (zie hierover Kamerstukken II 2013/14, 31 490, nr. 134). Wanneer het gerechtelijk schrijven door de rijksoverheid in eigen beheer worden bezorgd, is het niet langer nodig dat de verlener van de universele postdienst wordt verplicht om in zijn bedrijfsvoeringvoorzieningen te treffen voor het uitreiken van gerechtelijk schrijven, zoals het opleiden van het personeel dat het gerechtelijk schrijven uitreikt.
Op dit moment is nog niet duidelijk met ingang van welk moment de interne koeriersdienst volledig uitgerust zal zijn om al het gerechtelijk schrijven uit te reiken. Derhalve wordt in de inwerkingtredingsbepaling van dit wetsvoorstel geregeld dat de inwerkingtreding van de verschillende bepalingen in dit wetsvoorstel kan verschillen. Zo kan te zijner tijd worden gezien op welk moment*

² Concept MvT, pagina 51/52.

³ Wijziging van de Postwet 2009 tot modernisering en flexibilisering van de universele postdienstverlening (modernisering UPD),
http://internetconsultatie.nl/modernisering_upd

deze verplichting voor de verlener van de universele postdienst precies kan komen te vervallen.”⁴

- 1.8 In het Wetsvoorstel wordt echter niet vastgelegd dat de uitreiking van het gerechtelijk schrijven voortaan door het Ministerie zelf zal gebeuren.
- 1.9 PostNL heeft enkele bedenkingen bij deze gecombineerde wetswijzigingen en maakt graag van de gelegenheid gebruik om deze onder uw aandacht te brengen.

2. BEDENKINGEN

- 2.1 Het gerechtelijk schrijven betreft mededelingen ten aanzien waarvan de wetgever het sinds jaar en dag bijzonder belangrijk heeft geoordeeld dat deze de geadresseerde bereiken.

- 2.2 Het gaat om, onder andere:

Dagvaardingen die aan verdachten moeten worden betekend;
Oproeping om te verschijnen ter terechtzitting;
Oproep aan een verdachte om DNA materiaal af te staan;
Opheffing bevel tot voorlopige hechtenis.;
Kennisgeving van verdere vervolging of van niet verdere vervolging.

- 2.3 Gezien het belang van de uitreiking van deze stukken is er door de wetgever voor gekozen om de verlener van de Universele Postdienst daarmee te belasten.

Het belang van wettelijke waarborgen

- 2.4 Dat de wetgever de UPD verlener als de partij heeft aangewezen die belast is met het uitreiken van het gerechtelijk schrijven is noodzakelijk gezien het belang van die uitreiking. Voor zowel de geadresseerden als de Staat is van belang dat die uitreiking geschiedt in overeenstemming met de wettelijke waarborgen in de postale regelgeving en dat een ongeldige uitreiking wordt voorkomen opdat alle vereisten voor een rechtsgeldige betekening worden nagelcefd.
- 2.5 Aan deze belangen is tegemoet gekomen door de uitreiking van het gerechtelijk schrijven in de Postwet op te nemen als onderdeel van de Universele Postdienst.
- 2.6 Het feit dat de uitreiking van het gerechtelijk schrijven behoort tot de Universele Postdienst betekent immers dat deze uitreiking moet voldoen aan de wettelijke waarborgen die daaraan bij en krachtens de Postwet 2009

⁴ MvT Modernisering UPD, p. 13.

worden gesteld op de naleving waarvan wordt toegezien door de Autoriteit Consument en Markt ("ACM").

- 2.7 Indien de uitreiking van het gerechtelijk schrijven wordt geschrapt uit de Universele Postdienst, zijn de bijzondere wettelijke waarborgen in verband met de uitvoering van die dienst immers niet meer van toepassing. Tevens is er geen onafhankelijk toezicht meer op die uitvoering, immers ACM is niet meer bevoegd.
- 2.8 PostNL meent dat het Wetsvoorstel ten onrechte geen aandacht besteedt aan het belang van de wettelijke waarborgen in verband met de uitreiking van het gerechtelijk schrijven voor zowel de Staat als de geadresseerde.

Voorwaarden voor rechtsgeldige uitreiking?

- 2.9 PostNL vraagt zich voorts af of nog wel aan de voorwaarden voor rechtsgeldige uitreiking kan worden voldaan en hoe dit door de rechter zal worden getoetst.
- 2.10 Dat de wettelijke waarborgen voor de uitreiking van het gerechtelijk schrijven in de postale regelgeving worden losgelaten, doet de vraag rijzen of en zo ja hoe kan worden bewezen dat rechtsgeldige uitreiking heeft plaatsgevonden, indien de geadresseerde stelt dat dit niet is gebeurd.
- 2.11 Ter illustratie verwijst PostNL naar een leidend arrest van de Hoge Raad waarin het belang van de rechtsgeldige betekening van het gerechtelijk schrijven aan de orde is gekomen. Daaruit volgt dat wanneer die betekening niet juist heeft plaatsgevonden, er sprake is van een betekeningsgebrek dat mogelijk de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie tot gevolg heeft althans kan leiden tot de nietigheid van de dagvaarding. Het arrest van is van de Hoge Raad van 12 maart 2002, NJ 2002/317.

"3. Aan de beoordeling van het beroep voorafgaande beschouwingen

3.1 De in de art. 585–589 Sv neergelegde regeling met betrekking tot de betekening van gerechtelijke mededelingen in strafzaken — waaronder dagvaardingen en oproepingen — met de uitvoering waarvan het openbaar ministerie is belast, strekt ertoe te verzekeren dat degene voor wie een dergelijke gerechtelijke mededeling is bestemd — in de regel de verdachte — daarvan zo enigszins mogelijk op de hoogte komt. Die bepalingen strekken dus mede ter bevordering van de effectuering van het recht van de verdachte om in zijn tegenwoordigheid te worden berecht. [...]

3.5 (...)

Niet-naleving van de betekeningsvoorschriften leidt in de regel tot nietigverklaring van de dagvaarding, ook al volgt dat niet dwingend uit art. 590 Sv. In een dergelijk geval kan de behandeling van de zaak ter terechtzitting dus niet rechtsgeldig worden aangevangen.

(...)

II. De rechtsgevolgen van niet-naleving van de betekeningsvoorschriften

3.26. Niet-naleving van de betekeningsvoorschriften kan alleen dan tot nietigverklaring van de dagvaarding leiden indien de verdachte niet is verschenen ter terechtzitting. [...]"

- 2.12 Voorts is het belang van een juiste betekening van het gerechtelijk schrijven direct gelegen in artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), fair trial en de rechten van verdediging. Juist de vereisten inzake de rechtsgeldige betekening aan verdachten vindt zijn oorsprong in artikel 6 EVRM. In 1985 bepaalde het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EJHRM) dat in artikel 6 EVRM ligt besloten dat een verdachte het recht heeft om bij zijn berechting aanwezig te zijn (Colozza-uitspraak)⁵. Daarbij geldt uiteraard ook dat de verdachte de mogelijkheid moet hebben om te kunnen bewijzen dat geen rechtsgeldige betekening heeft plaatsgevonden. De betekeningsvoorschriften in het Wetboek van Strafvordering zijn het resultaat van een afweging tussen de inspanningsverplichting voor de overheid een verdachte zoveel mogelijk in kennis te stellen van een tegen hem ingestelde strafzaak aan de ene kant, en het zorgen voor een minimum aantal nietigverklaringen van de dagvaarding en administratieve doelmatigheid aan de andere kant. Het maken van deze afweging vindt plaats in het licht van artikel 6 EVRM.⁶ Een rechtsgeldige betekening is om die redenen en voor de juiste naleving door de Nederlandse Staat van artikel 6 EVRM, van groot belang.
- 2.13 PostNL meent dat het Wetsvoorstel in ieder geval wettelijke eisen dient te stellen om de kwaliteit van de uitreiking te waarborgen en toetsing of sprake is van rechtsgeldige uitreiking mogelijk te maken. Daarbij zouden ook wettelijke eisen moeten worden gesteld aan de wijze waarop de uitvoering dient plaats te vinden; denk daarbij aan de tijdigheid, volledigheid etc.
- 2.14 Volledigheidshalve wordt in dit verband nog opgemerkt dat de uitreiking door een "geregistreerd postvervoerbedrijf" geen enkele waarborg biedt. De registratie als postvervoerbedrijf is louter een administratieve handeling en een dergelijke registratie biedt geen enkele waarborg dat de uitreiking daadwerkelijk zal plaatsvinden. Dat die uitreiking op dit moment daadwerkelijk en in overeenstemming met de wettelijke waarborgen in de postale regelgeving plaatsvindt (waarop onafhankelijk toezicht wordt gehouden door ACM) wordt juist gewaarborgd doordat het gerechtelijk schrijven nog onderdeel is van de universele postdienst.

⁵ EHRM 12 februari 1985, A 89, NJ 1986, 685.

⁶ Aanpassing van een aantal wetten in verband met de intrekking van de Wet bevolkings- en verblijfsregisters en de invoering van de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, kamerstuk nummer 21 147, nr, 10, p. 3.

3. CONCLUSIE

- 3.1 PostNL dankt het Ministerie voor de geboden mogelijkheid om te reageren.
- 3.2 Voor eventuele vragen of een nadere toelichting is PostNL, uiteraard beschikbaar. Wij verzoeken u daartoe contact op te nemen met Brenda van der Gaag (brenda.van.der.gaag@postnl.nl).

